

Abstract: Cognitieve augmentatie van behandeling: flexibiliteitstraining bij Anorexia Nervosa en de Obsessieve Compulsieve Stoornis

Boris van Passel^{1,2}, Unna Danner^{3,5}, Alexandra Dingemans⁴, Emmeke Aarts⁵, Eric van Furth^{4,6}, Lot Sternheim^{2,5}, Annemarie van Elburg^{3,5}, Eni Becker², Gert-Jan Hendriks^{1,2,7}, Daniëlle Cath^{8,9,10}

- 1 Centrum voor Angststoornissen Overwaal, Pro Persona, Nijmegen,
- 2 Behavioural Science Institute, Radboud Universiteit, Nijmegen
- 3 Altrecht Eetstoornissen Rintveld, Zeist
- 4 Rivierduinen Eetstoornissen Ursula, Leiden
- 5 Departement Sociale Wetenschappen, Universiteit Utrecht, Utrecht
- 6 Afdeling Psychiatrie Leids Universitair Medisch Centrum, Leiden
- 7 Universitair Medisch Centrum Nijmegen, Afdeling Psychiatrie, Nijmegen
- 8 Afdeling Klinische Psychologie, Universiteit Utrecht, Utrecht
- 9 Altrecht Academisch Angstcentrum, Utrecht
- 10 Universitair Medisch Centrum Groningen, Faculteit Medische Wetenschappen, Groningen

Correspondentie: Boris van Passel, Centrum voor Angststoornissen Overwaal, Pastoor van Laakstraat 48, Lent, tel. 024 8200 800, fax 024-8200807; e-mail: b.van.passel@propersona.nl

Achtergrond

Richtlijnbehandelingen (treatment as usual, TAU) zijn redelijk succesvol gebleken bij de behandeling van Anorexia Nervosa en de obsessieve compulsieve stoornis maar er is ruimte voor verbetering. Een onderliggende dysfunctie bij beide stoornissen is gebrek aan mentale flexibiliteit, wat therapie succes in de weg lijkt te staan. Veelbelovende eerste studies bij eetstoornissen wijzen erop dat cognitieve remediatetherapie (CRT), een gemakkelijk toepasbare techniek die flexibel denken versterkt, symptoomreductie geeft en kwaliteit van leven verbetert.

Doel

Het onderzoeken of cognitieve remediatetherapie het therapie-effect van TAU versterkt.

Methode

In een gecontroleerde multicenter trial werden 71 patiënten met OCD en 61 patiënten met AN gerandomiseerd voor 10 2-wekelijkse sessies CRT of controleconditie: specialistische aandachtstherapie (SAT). Vervolgens werd TAU gegeven, bestaande uit wekelijkse sessies van 60-90 minuten. Alle deelnemers werden gemeten voorafgaand aan therapie, direct na CRT, op 6 maanden en na 12 maanden follow-up. Indicatoren voor behandelings-effect waren psychopathologie (Y-BOCS en

EDEQ, gecombineerde z-scores), kwaliteit van leven (stoornisspecifieke QoL en gecombineerde z-scores).

Resultaten

Op baseline waren er geen verschillen tussen beide groepen op de primaire uitkomstmaten. Uit mixed-model-analyses binnen de totale groep bleek dat er een significante tijd*conditie interactie was: $t(176.4)=2.229$, $p=0.027$. De gemiddelde Y-BOCS score op baseline was 24.1 (SD 6.5) punten en de gemiddelde EDE-Q-score 4.1 punten (SD 1.3). Bij follow-up na 12 maanden was de gemiddelde Y-BOCS score binnen de CRT conditie 17.6 punten (SD 7.4) en binnen de SAT conditie 11.6 (SD 7.3). Ook hier was een significante tijd*conditie interactie: $t(71.6)=2.798$, $p=0.007$. Binnen de eetstoornissen subgroep werden geen significante verschillen tussen de twee condities gevonden. Op de kwaliteit van leven schalen werden geen significante verschillen gevonden tussen de beide interventies.

Conclusie

Voor zover bekend was dit de eerste studie waarbij cognitieve augmentatie door middel van cognitieve remediatie therapie werd toegepast bij de behandeling van de obsessieve compulsieve stoornis. Opvallende bevinding is dat zowel binnen de totale groep als de OCD subgroep een significante en klinisch relevante tijd*conditie interactie werd gevonden ten gunste van SAT. Hoewel beide interventies effectief waren was SAT superieur aan CRT.

Literatuurverwijzing

van Passel, B., Danner, U., Dingemans, A., van Furth, E., Sternheim, L., van Elburg, A., van Minnen, A., van den Hout, M., Hendriks, G.J., Cath, D. (2016). Cognitive remediation therapy (CRT) as a treatment enhancer of eating disorders and obsessive compulsive disorders: study protocol for a randomized controlled trial. *BMC Psychiatry*, 16(1), 393. doi:10.1186/s12888-016-1109-x

van Passel; B., Danner, U., Dingemans, A., Aarts, E., van den Hout, M., Hendriks, G.J., Cath, D. (in preparation). The effectiveness of Cognitive Remediation Therapy in Obsessive-Compulsive Disorder and Anorexia Nervosa: A Randomized Controlled Trial